

## เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

พ่อแม่ผู้สร้าง ผู้สร้างและผู้ทำลาย พ่อแม่เป็นผู้สร้าง สร้างให้เกิดขึ้นมา เห็นไหม กรรมดี กรรมชั่ว กรรมคือการกระทำ กรรมดี สิ่งที่ดีกรรมดี ผู้สร้าง ผู้สร้างคือผู้สร้างสิ่งที่ดีงามขึ้นมา แล้ว กรรม การกระทำเหมือนกัน นี่กรรม กรรมชั่วๆ กรรมที่ทำลาย มันทำลายทั้งหมดแหละ ใน สังคมมันมีผู้สร้างและผู้ทำลาย ถ้าผู้สร้าง ผู้ที่มีอำนาจวาสนาบารมี

ผู้สร้าง เราก็เป็นผู้สร้าง เราก็โดนสร้างมาเหมือนกัน เพราะเรามีพ่อแม่เหมือนกัน พ่อแม่ สร้างเรามา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เวลาเขาเตือนกันๆ อย่าลืมพระในบ้าน อย่าลืมพระใน บ้าน พระในบ้านมีบุญคุณกับเรานะ ถ้าไม่มีพระในบ้านเราจะไม่มีชีวิตนี้มาได้ แล้วชีวิตนี้มาได้ แล้วเรามีได้ สิ่งใดมันเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ละ

ถ้ามีธรรมะๆ ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ไง ฟังธรรมเพื่อเตือนเรา เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดถึง หลวงปู่มั่นที่เทศน์ที่วัดเจดีย์หลวง ท่านพูดเรื่องใกล้ๆ ตัวเรานี้แหละ ท่านพูดเรื่องชีวิตประจำวัน เรานี้แหละ ท่านพูดเรื่องความรู้สึกเรานี้แหละ แต่มันอยู่กับเรา คู่เคียงกับเราจนเราไม่เห็นมันไง

ถ้าไม่เห็นมัน ก็เลศค้นหาความทะยานอยาก พญามารๆ ผู้ทำลาย ทำลายโอกาสของเรา นะ มันทำลายได้อย่างไร เกิดมาเป็นคนดีทั้งนั้นแหละ เกิดมาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จ เป็นคน ดีทั้งนั้นเลย คนดีมันก็ดีแค่โลกๆ ใจ ถ้าดีโลกๆ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านมีหุมีตาท่านเสียดายชีวิต ถ้าชีวิตท่านสละออกมา ท่านสละออกมา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา อริยทรัพย์ สัจจะความจริงในใจ นี้มันเสียตรงนี้ไปไง ถ้ามันเสียตรงนี้ไป แล้วเวลาทางโลกเขามองกลับมาละ

ถ้ามองกลับมา พระที่บวชมาบวชพระกันอยู่นี้เขาว่าไม่สู้สังกม คนไม่จริง ถ้าคนจริงต้อง อยู่กับสังกมสิ ต้องเผชิญกับความจริงอันนั้นสิ...ความจริงอย่างนั้นเป็นความจริงทางโลกใจ เวลา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแบ่งอำนาจวาสนาไว้ บัว ๔ เหล่า ถ้าบัว ๔ เหล่ามันอยู่ในน้ำก็ เป็นอาหารของเต่าของปลาเท่านั้นแหละ

นี่เหมือนกัน ชีวิตของเรา เรารู้ว่าเราทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดี ความดีของเรา เห็นไหม ศาสนาแรกของโลกคือศาสนาถือผี เพราะมันยังไม่มีศาสดา ยังไม่มีศาสนาขึ้นมา จิตมัน ว่าแห้วอยู่แล้ว มันก็หาที่พึ่งของมัน ทีนี้จิตวิญญาณๆ ก็เชื่อเรื่องจิตวิญญาณ เพราะเรามีจิตวิญญาณ เราก็รับรู้จิตวิญญาณ ศาสนาแรกนี่ศาสนาของโลก ศาสนาแรกของโลกคือศาสนาถือผี ถือจิตวิญญาณนั่นแหละ

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนะ เธอไม่ต้องตกใจ ไม่ต้องกราบไหว้ภูเขา ไม่ต้องกราบไหว้ไฟ ไม่ต้องกราบไหว้สิ่งใดเลย

สิ่งที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเราคิดถึงของเรา เราคิดถึงพระในบ้านของเรา เราคิดถึงปู่ย่าตายายของเรา อย่าเสียใจ ไม่ต้องเสียใจ ไม่ต้องคร่ำครวญ ทำคุณงามความดีแล้ว อุทิศส่วนกุศล กุศลคืออะไร? กุศลก็คือความสุขใจ คือความเข้าใจของเราไง

คูลี พ่อแม่ที่ตายไปแล้วถ้าเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมเขามองลงมา ลูกหลานของเขาเป็นอย่างไร ลูกหลานของเขาเป็นคนดี ลูกหลานเขาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จ ลูกหลานเขาดีเขาก็ปลื้มใจ ทำคุณงามความดีๆ แล้วอุทิศส่วนกุศลนี้ให้ อุทิศความดีของเรา แล้วทำความดีของเรา ใครทำความดีถึงที่สุดในหัวใจ ในหัวใจมันผ่องแผ้ว อุทิศส่วนกุศลที่นี้ไง เวลาเราบอกเราอยากอุทิศส่วนกุศลบุญกุศลให้กับญาติของเราให้ได้มีความสุข แล้วทำอย่างไรละ ทุกคนก็ถามว่าจะทำอย่างไร ทำอย่างไรให้ได้บุญเยอะๆ ทำอย่างไร

เราก็เสียสละกัน เสียสละ เวลาพระให้พรเราก็ระลึกถึง ระลึกถึง เราอุทิศส่วนกุศลอันนั้นไป แล้วจะได้มากได้น้อย เขาบอกว่าเวลาต้องนั่งภาวนา จิตสงบยิ่งดีเข้าไปใหญ่ แต่ถ้าครูบาอาจารย์ถ้าจิตของท่านเป็นธรรมๆ นั้นยังได้บุญกุศลมหาศาล คำว่า “บุญกุศลมหาศาล” เราแสวงหาสิ่งนี้กัน แสวงหาสิ่งนี้กันไง ฉะนั้น เราก็ทำหัวใจของเรา ถ้าเราทำหัวใจของเราให้เป็นจริงขึ้นมา

ผู้สร้าง-ผู้ทำลาย เวลาผู้สร้างเขาสร้างสิ่งดีงามมากับโลก สร้างมาดีทั้งนั้นแหละ ใ้ผู้ทำลาย ทำลายทั้งนั้นแหละ เห็นแก่ตัว ตักดวงไปทั้งนั้นแหละ ใ้ผู้นั้นผู้สร้างผู้ทำลายข้างนอกนะ มันมีประจำโลก นี่ธรรมะเก่าแก่ ธรรมะเก่าแก่มันอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม เราจะอยู่ด้วยตัวคนเดียวไม่ได้ เราอยู่ด้วยตัวคนเดียวไม่ได้หรอก เว้นไว้แต่พระอยู่ได้ พระวิเวกไปคนเดียว พระอยู่ตัวคนเดียว แต่สังคมอยู่ด้วยตัวคนเดียวไม่ได้ ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ถ้าพึ่งพาอาศัยกันนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เป็นธรรมะ มนุษย์โง่กว่าสัตว์ สัตว์มันยังมีอิสรภาพของมัน คุณกตูกาสิ มันบินไปมีอิสรภาพ มนุษย์เกิดมาแล้วต้องมีกติกาสังคม เราเขียนกติกาขึ้นมาแล้วก็ละตัวเราเองไว้ เราเขียนไว้เอง กฎหมายนี้ มนุษย์เขียนขึ้นมา แล้วมันก็รอนสิทธิของพวกเราเองเพื่อให้สังคมมันอยู่ร่มเย็นเป็นสุขใจ นี่ มนุษย์โง่กว่าสัตว์

สัตว์มันมีอิสรภาพของมัน มันมีเสรีภาพของมัน มันปรารถนาจะบินไปไหนมันก็บินไปของมัน มันไม่มีกติกาสังคมของมัน แม้แต่กฎของธรรมชาติที่มันต้องยอมจำนนกับกฎของธรรมชาติ

มนุษย์โง่กว่าสัตว์ แล้วมนุษย์จะฉลาดกว่าสัตว์อย่างไรล่ะ ฉลาดที่ไหนล่ะ ฉลาดต้องมีศีล มีธรรม คำว่า “มีศีลมีธรรม” มันฉลาด มันดีกว่าสัตว์ตรงไหน สัตว์มันเหมือนมนุษย์หมดละ มันมีชีวิต มันมีอาหาร มันมีการสืบพันธุ์ มันมีหมดละ มนุษย์ก็มีเหมือนมันนี่แหละ แต่มนุษย์ต่างกับมันเพราะมนุษย์มีศีลธรรมใจ มนุษย์มีหัวใจที่สูงส่งใจ มนุสสเทโว มนุษย์ที่หัวใจเป็นเทวดา มนุสสตริจจาโน ผู้ทำลาย มนุษย์เปรต มนุสสเปโต มนุษย์ทั้งนั้นแหละ แต่ใจมันเป็น ใจมันเป็น เวลาใจมันเป็น มันเป็นขึ้นมาแล้วมันแสดงออกของมันไปเพราะใจมันเป็น แต่ใจของเรา ใจของเราเรารักษาใจของเราไว้

นี่ผู้สร้าง-ผู้ทำลายจากภายนอก เห็นไหม ผู้สร้าง-ผู้ทำลายในหัวใจของเรา คุณงามความดี บุญกุศลเป็นผู้สร้าง สร้างอะไร? สร้างบุญกุศลในหัวใจของเรา เวลาถ้ามันออกจากร่างนี้ไป ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อมันตายทั้งนั้นแหละ คนเกิดมาตายหมด เวลาตายไปแล้ว จิตนี้ออกจากร่างนี้ไป ถ้าผู้สร้างมันสร้างคุณงามความดีขึ้นมา มันก็ลอยสูงขึ้นไปนะ ผู้ทำลาย ทำลายเขาไว้ทั้งนั้นแหละ แล้วใครเป็นคนทำละ จิตนี้เป็นคนทำ ความลับไม่มีในโลก มันรู้ของมัน

เวลาทางโลกมีสิ่งใดเขาก็เก็บไว้ได้พรม นั่งทับไว้ ทำความชั่วแล้วนั่งทับมันไว้ แล้วเวลาตายไปใครไปนั่งทับมันล่ะ มันอยู่ในใจ มันไปตามมันนั่นนะ เวลาจิตออกจากร่าง ถ้าทำคุณงามความดีมันสูงส่ง มันเบา มันก็ลอยขึ้นสูง แต่จิตใจที่มันมีแต่ความโลภ ความโกรธ ความหลงมัน

กดทับในหัวใจ จิตใจมันหนักหน่วง เวลามันออกจากร่างนี้ไปมันก็ไปตามกำลังของมัน นี่ไง กฎแห่งกรรมไง นี่ไง ที่ว่าพูดถึงทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วไง

กฎแห่งกรรม เรบอกเรามีแต่กรรมชั่วมา มีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้นแหละ ความทุกข์ความยากเพราะเราไปแบกรับมัน มันก็ความทุกข์ความยาก มันจะทุกข์ยากไปที่ไหนล่ะ โยม ต้องทำมาหากินใช่ไหม เวลาพระ คูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังบิณฑบาต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังจะต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสนานะ มันก็ต้องมีปัจจัย ๔ เหมือนกัน มันจะทุกข์ยากตรงไหนล่ะ มันก็หาอยู่หากินเหมือนกัน

พระเราเสียดลทางโลกมาแล้ว เลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง เข้าออกบิณฑบาตเป็นวัตร บิณฑบาต ถ้าวันไหนอดอาหาร ไม่งั้น ก็ไม่ต้องบิณฑฯ แต่วันไหนจะฉันเราก็ต้องบิณฑบาต เห็นไหม การบิณฑบาตบังคับไว้เลย บังคับไว้

เวลาออกบิณฑบาตเราไปเห็นครอบครัวไหนเขามีความสุขความร่มเย็น เราเห็นแล้วเราก็ชื่นใจ ครอบครัวไหนเขามีความกระทบกระเทือนกัน เขาทะเลาะเบาะแว้ง นี่เทศน์กัณฑ์หนึ่ง ออกไปบิณฑบาตนี้เทศน์กัณฑ์หนึ่ง

คูสิ เวลาสัตว์นั้นกล้า เวลามันจะหาอาหารของมันแต่ละมีอนะ ถ้ามันล่าประสบความสำเร็จ วันนั้นมันก็อิ่มท้องมัน ถ้าวันไหนมันล่าไม่ได้มันก็ต้องหิวกระหายของมันไป สัตว์กินพืช สัตว์กินพืชมันก็เล็มหญ้าของมันไป มันกินแต่ใบไม้ของมันไป นี่สัตว์กินพืช แล้วเวลามันแห้งแล้งขึ้นมามันจะไปกินอะไรล่ะ นี่มันเป็นผลของวิญญะ

นี่ก็เหมือนกัน เราเป็นมนุษย์ เราเป็นผู้ฉลาด แต่ก่อนกสิกรรม เดียวนี้เป็นอุตสาหกรรม เราแสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัยของเรา มนุษย์ฉลาดขึ้น รู้จักถนอมอาหารขึ้น การดำรงอยู่ สุขภาพชีวิตดีขึ้น

พระเรา พระเราเลี้ยงชีพด้วยปถิแข่ง แข่งมันกินได้อย่างไร ปถิแข่งมันกินได้อย่างไร แม้แต่เนื้อ ๑๐ อย่าง ภิกษุห้ามฉัน เนื้อ ๑๐ อย่าง พระพุทธเจ้าห้ามไว้ แล้วเนื้อที่สะอาดบริสุทธิ์ แล้วเนื้อที่เป็นอาบัติ เนื้อที่เป็นโทษ เนื้อที่บริสุทธิ์ มีเนื้อที่บริสุทธิ์ด้วยหรือ

เนื้อที่บริสุทธิ์ ไม่ได้ยิน ไม่ได้ฟัง ไม่ได้เห็น ไม่ได้รู้ว่าเขาทำเพื่อเรา ถ้าเนื้อเงาะจง เนื้อเงาะจงบั่นฉันไม่ได้ อธิบดีปาจิตตีย์ทุกคำกลืน แล้วแข่ง ปลีแข่งมันก็เนื้อ กินได้หรือ เลี้ยงชีพด้วยปลีแข่งจะเลี้ยงด้วยเนื้อนี้หรือ...ไม่ใช่

เลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง เราชวนขวยภิกขาจาร ออกบิณฑบาตเป็นวัตร ด้วยศรัทธาความเชื่อบริษัท ๔ เขาอยากแสวงหาบุญกุศลของเขา เข้าขึ้นมาเขาได้หุงหาอาหารของเขา เขาตัดข้าวปากหม้อของเขาเพื่อทำบุญกุศลของเขา ด้วยเจตนา ด้วยความปรารถนาเขาอยากได้บุญกุศล อาหารการกินของเขา เขาทุกข์ยากของเขา เขาหาอยู่หากินของเขา เขาทำเพื่อปากท้องของเขา แต่ด้วยใจที่เป็นศีลเป็นธรรมของเขา เขาอยากเสียดละ เขาอยากเจ้อจาน

ภิกษุผู้ไม่มีอาชีพ ภิกษุผู้พยายามค้นคว้าหาสัจจะความจริงในหัวใจของตัว อาศัยชีวิตไว้กับข้าวปากหม้อของเขา บิณฑบาตด้วยปลีแข่ง บิณฑบาตเพื่อดำรงชีพ เพื่อเลี้ยงชีพของเรา เลี้ยงชีพมาทำไม

ผู้สร้าง-ผู้ทำลาย ผู้สร้าง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้วางธรรมวินัยนี้ไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา อุบาสก-อุบาสิกาเขาแสวงหาเพื่อปัจจัยเครื่องอาศัยของเขา แล้วเขาอยากได้บุญกุศลของเขา เพื่อบุญกุศล เพื่อหัวใจที่ร่มเย็นเป็นสุข

ถ้าหัวใจที่มันร่มเย็นเป็นสุข ทำสิ่งใดมันก็มีความร่มเย็นเป็นสุข เห็นไหม หัวใจที่มันทุกข์ มันยาก ทำสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จ ทำสิ่งใดทรัพย์สมบัติเต็มบ้าน มันก็มีแต่ความทุกข์ สิ่งที่ยังปัจจัยเครื่องอาศัยมันเลี้ยงร่างกาย เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง สิ่งที่ยังหัวใจนี้มันคือคุณธรรมใช่ไหม มนุษย์ต่างจากสัตว์เพราะมีศีลมีธรรมนี้ไง ถ้ามนุษย์ต่างจากสัตว์ที่มีศีลมีธรรม เขามีศีลมีธรรมในใจของเขา เขาอยากสร้างบุญกุศลของเขา

เขาอยากสร้าง ไม่มีภิกษุเลี้ยงชีพด้วยปลีแข่ง ไม่มีแข่งที่นำภิกษุนั้นไปเขาก็ไม่ได้ทำ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัย เพราะมีภิกษุเขาจึงได้มีโอกาสได้เสียดละของเขา ถ้าไม่มีภิกษุผู้รับ ปฏิภาหค เป็นผู้รับ ไม่มีผู้รับ ส่งไปรษณีย์ไปไม่มีคนรับ แล้วไปรษณีย์มันตีกลับ ส่งไปรษณีย์ไปแล้วไม่มีผู้รับ แล้วก็บอกว่าพระเป็นบุรุษไปรษณีย์...ไม่ใช่ พระไม่ใช่บุรุษไปรษณีย์

พระนี่เป็นภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร สิ่งที่เป็นกฎของมันคือกฎแห่งกรรม กรรมอันนั้นต่างหากละ ไปรษณีย์คือการกระทำ คือสิ่งที่เรามีความเสียดละ ใอนั้นละเหตุ พระไม่ใช่ไปรษณีย์ พระเป็นปฎิภาห ผู้รับ แล้วรับแล้วเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ แต่ถ้ามีพระแล้วเขาถึงได้มีโอกาสทำใจ แต่ถ้าไม่มีพระ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม

เวลาแสดงธรรมจักๆ ไป สงฆ์องค์แรกของโลก พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก เพราะมีสงฆ์ อริยสงฆ์ เพราะมีสงฆ์ขึ้นมา สงฆ์นั้นถึงเป็นเนื่อนานูญไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือสัตว์ขันธ์ได้สิ่งนั้นมา ภิกษุทั้งหลาย เธอกับเราพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและเป็นทิพย์ เธออย่าไปช้อนทางกัน โลกเขาเราร้อนนัก โลกเขาอยากมีภิกษุ มีผู้รับ โลกเขาอยากจะมีสถานที่ของเขา เขาได้เสียดละเจือจานของเขา ถ้าไม่มี เขามี แต่เขาเสียดละกับใครละ

นี่ถ้ามีศาสนาใด ถ้ามีศาสนา ผู้สร้างและผู้ทำลาย ถ้าผู้สร้าง สร้างสิ่งที่ดีงามขึ้นมา พระที่ดีก็สร้างสิ่งที่ดีงามขึ้นมา แล้วเวลาเขาเห็นว่าศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมลัทธิต่างๆ เขาก็ตระหนี่ถี่เหนียวของเขา เขาก็คิดขวางของเขา แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา เผยแผ่ธรรมไปมันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมา เห็นไหม ผู้ทำลาย เห็นตากสักการะก็มาบวชในศาสนาใด มาบวชในศาสนา พระจริง พระปลอม พระอะไรเยอะเยอะไปหมดเลย ใอนี้ปลอมด้วยการบวชนะ

แต่ถ้าผู้สร้าง-ผู้ทำลายในหัวใจ เราบวชจริงๆ นี่แหละ เราบวชเป็นพระจริงๆ แล้วเราพยายามสร้างสมขึ้นมา ผู้สร้าง สร้างคุณงามความดีในหัวใจของเรา มันมีหิริมีโอตตปปะ มันมีความละอาย มันรู้ถูกรู้ผิด มันทำไม่หลงหอก แต่ผู้ที่มีเป้าหมายมันไม่มีหิริมีโอตตปปะ มันเห็นว่สิ่งนั้น “อ้าว! ก็บวชเป็นพระ เขาก็ทำบุญกับเรา สิทธิของเรา สิทธิ”

เอ็งไปเซ็นสัญญากับเขาตั้งแต่เมื่อไหร่ สิทธิตั้งแต่ตรงไหนละ มันเกิดขึ้นเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัย แล้วเขาเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาไม่เชื่อเราหอก ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ ศาสนามันจะเคลื่อนไปอย่างไร ใครจะคุ้มครองดูแลศาสนาละ

ศาสนาคือสังฆธรรม ศาสนาคือสังฆธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วคำสั่งสอนนั้นเป็นทฤษฎี ครูบาอาจารย์ของเราท่านพยายามประพฤติปฏิบัติให้เข้าถึงธรรม

นั่น ถ้าเข้าถึงธรรมนั้น ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เห็นเจตนา เห็นเป้าหมาย เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องการสิ่งใด แล้วสิ่งที่เราทำกันเป็นอุบาย การทำทาน การรักษาศีล การประพฤติปฏิบัติเป็นอุบายเท่านั้นแหละ อุบายเข้าสู่เป้าหมายนั้น เราพยายามทำใจของเราให้เข้าสู่เป้าหมายนั้น เห็นไหม ผู้สร้างฯ ศิลธรรมเป็นผู้สร้าง สร้างใจของเรา สร้างหัวใจของเราให้มีคุณธรรม สร้างคุณงามความดี แล้วคุณงามความดีมันสร้างมาจากไหนล่ะ? ก็มาจากมือจากเท้าแหละ มือเราก็ทำเอา พระเดินจงกรม ก็ทำนี่แหละเดินกลับไปกลับมา ผู้สร้าง สร้างขึ้นมาจากมือของเราเท้าของเรา สร้างคุณงามความดี

เดินจงกรม นั่งสมาธิเพื่ออะไร? เพื่อความสุขสงบ เพื่อความระงับ เพื่อความจริง แล้วเวลามันรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนะ พระสารีบุตร ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลารำลือกันไป พระไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระสารีบุตร ไม่เชื่อ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระสารีบุตร เรียกพระสารีบุตรมา “สารีบุตรเธอไม่เชื่อเราหรือ”

“โอย! เมื่อก่อนเชื่อ เมื่อก่อนเชื่อ เมื่อก่อนเชื่อ ก่อนที่ยังไม่รู้ธรรม เห็นธรรม เชื่อๆ แต่ตอนนี้ไม่เชื่อ”

“ไม่เชื่อเพราะอะไร”

“ไม่เชื่อเพราะว่ารู้จริงเห็นจริงเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เออ ไซ้”

เห็นไหม เวลาผู้สร้าง เวลาเราจะทำขึ้นมา เรามีศรัทธาความเชื่อ เราพยายามชวนขวายเป็นของเรา ถ้าถึงที่สุดแล้วศรัทธาความเชื่อ คุณงามความดีต่างๆ ศรัทธาความเชื่อเป็นวิธีการ กิริยา แต่เข้าไปถึงความจริงแล้ว ผู้สร้าง สร้างจากคุณงามความดี สร้างจากความวิริยอุตสาหะ สร้างจากความเพียรของเรา สร้างจากการชวนขวายเป็นของเรา หมั่นทำ

ฟังธรรมๆ ขึ้นไป พอถึง ปถ่ายหมด ก็ปล่อยตั้งแต่เริ่มต้น “พระพุทธเจ้าสอนให้ปล่อยวาง พระพุทธเจ้าสอนให้ว่าง”... ปล่อยน้ำ ปล่อยมันจะไปถึงไหนล่ะ

ปลาเป็นทวนกระแส ปลาเป็นมันต้องชวนชวย มันว่ายไปวางไข่มันต้องขึ้นไปต้นน้ำ ไข่  
วางๆ อย่างนั้นไข่ปลาตาย ปลาตายมันก็ไหลไปตามกระแส มันจะเน่ามันจะเหม็น มันจะเป็น  
เหยื่อ มันจะเป็นอาหารของสัตว์

เอาความจริง เราทำความจริงของเรา เห็นไหม ผู้สร้าง-ผู้ทำลาย ไม่ต้องมองใครนะ หลวง  
ตาท่านสอนว่า ถ้าพูดถึงความทุกข์ ให้พวกเราหันหน้าเข้าปรับทุกข์กันจะไม่มีวันจบเลย เราปรับ  
ทุกข์กันสองคนปรับไปเถอะทั้งปีทั้งชาติ ปรับได้หมดแหละ เห็นไหม ทุกข์ของคนอื่นใจ ถ้าหัน  
หน้าเข้าหากันแล้วคุยเรื่องความทุกข์นะ ไม่มีวันจบหรอก

แต่ถ้าเราเข้าสู่ใจเรามันจบนะ เราเข้าสู่ใจเรา คั่นคว่าหาใจเรา เกิดมาทำไม เกิดมานั่งอยู่  
ทำอะไร แล้วตายแล้วจะไปไหน ถ้ามันชิ่ง เอ็งเกิดมาทำไมเนี่ย อ้าว! ก็เกิดมาเลี้ยงลูกไป เกิดมา  
ดูแลเขา

ถามตัวมันว่าเอ็งเกิดมาทำไม แล้วทำอะไร แล้วตายแล้วจะไปไหน แล้วมันจะจบ ไม่ต้อง  
ไปคุยกับใคร คุยกับตัวเองนี่แหละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทวนกระแสแบบนี้ ทวน  
เข้ามา

ผู้สร้าง สร้างคุณงามความดี สร้างหัวใจให้เป็นธรรม เราจะมีอัตตสมบัติประจำหัวใจของ  
เรา เอวัง